

Baráti összejövetelek

A rendezők közmegegyezést várnak

Filmet forgatnak Szegeden

Március 8-a óta a Movi Fórum filmstúdió stábjá Szegeden ütt tanyát és megkezdte a március 15. előkészületeinek, majd az ünnepségnek celluloidszalagon történő rögzítését. A márciusi ünnepről több órányi dokumentumműsor készül, az országban először a déli városban Zombori Katalin és Sánta László rendezők irányításával. A rendkívüli vállalkozásról így vall a rendezőpáros.

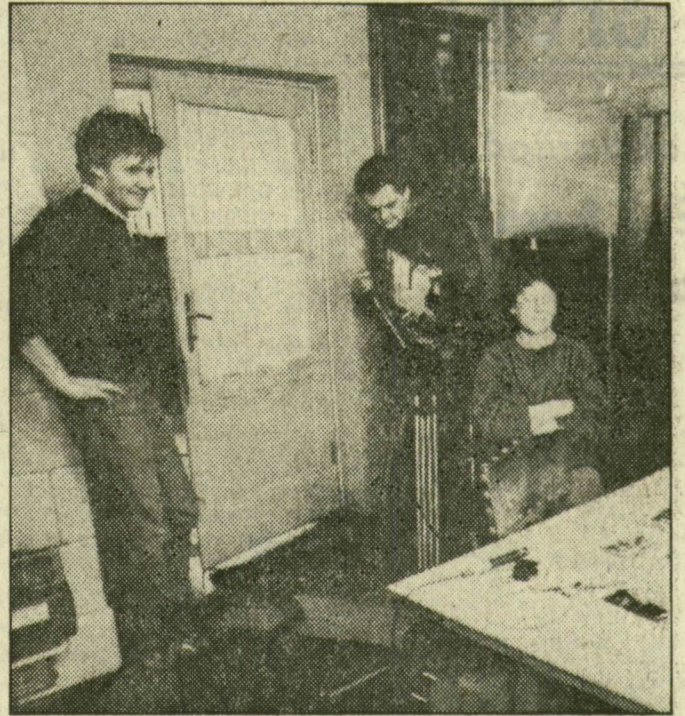
— Az év elején határoztuk el, hogy nemcsak az ünnepi eseményeket mutatjuk be, hanem erkölcsi-szellemi előkészületeit is. A magyar forradalom évfordulója ezúttal nemcsak visszaemlékezés, hanem az előjelek alapján mi úgy látjuk, erőpróba is lesz, demonstrációja a nemrégiben alakult régi-új pártoknak, illetve a pártszerű politikai szerveződéseknek. Ismét történelmet csinál a nemzet.

— **Miért Szegedre esett a választásuk?**

— Először Szentendrét gondoltuk, de mivel az túl csendes, koalíciós hely, terülnket elvetettük. A főváros után Szeged a másik fontos, politikai szempontból izgalmas terület. Ugyanis minden szellemi áramlat, csoport, törekvés fellelhető a Tisza-parti városban. A jelenlegi magyar politikai életet jól reprezentálja ez a hely, mivel értelmiségi város, és a mozgalmak elsősorban szellemi eredetűek — tehát nem tömegmozgalmak —, ezért jöttünk ide. Szeged helyzete modellértékű. Különben is az elmúlt időszak eseményei, nem utolsósorban a botrányai az ország figyelmét erre a vidékre irányították. Jól tetten érhető a közmegegyezésre irányuló törekvések is.

— **Csak az események érdeklítik a kamerákat?**

— Olyan elemző dokumentumfilmet készítünk, ami bemutatja az ünneplés mögötti szándékat. Már a március 15-ét megelőző napokban felkerestük valamennyi alternatív csoportot és filmre vettük azokat a vitákat, amelyek tükrözik a márciusi ünnepel kapcsolatos különböző véleményeket, érzelmi megnyilvánulásokat. Az már látszik, hogy a pár-

Liebmann Béla lakásán dolgozik a forgatócsoport, Zombori Katalin rendező vezetésével

tok, illetve különböző csoportok önálló programmal jelennek meg az ünnepen. Forgatócsoportunk előtét nélkül dolgozik, nem drukkolunk egyik szervezetnek sem, csak a közmegegyezésnek. Senkinek nem leszünk a szócsöve.

— **Milyen dokumentumfilm lesz az, és hogyan reprezentálja az országos mozgalmat, ha a kamerák csak Szegedre néznek?**

— Filmünk több szálon futtatva rögzíti március 15-ét. A központi tévé adása révén az ünneplő országgal is szembesül a szegedi társadalom. A Búza kocsmában színes képernyőn figyelik és kommentálják a nap országos eseményeit azok az emberek, akikre oly szívesen és gyakorisággal hivatkoznak a különböző politikai pártok és szervezetek szóinkai, s akiknek lelkiért, bizalmáért március 15-én is folyik a versengés, a fardatsággal kivított pluralizmusból fakadó vetélkedés. Természetesen ezt a reagálást is megörökítjük a celluloidszalagon. Remélhetőleg a fil-

münk nyomán körvonalazódik a közeljövő nagy kérdése is, a majdani választásokon vajon hogyan, s kire szavaz a „felségére” minduntalan figyelmeztetett nép, vajon mennyire találnak utat hozzá az önmagukat is épp csak megfogalmazó új törekvések. Tanulmányozzuk a sorsdöntő kérdéseket az ünnep keretei között, figyeljük a lefajtott politikai energiák fölzáradását és kerüljük az olcsó poénkodást. A politizáló személyiség védelme különösen fontos feladata a jelenkori magyar mozgóképalkotóknak. Tisztelettel kell közelítenünk ahhoz az alkalomhoz, hogy negyvenegy év múltán ismét — bár teljesen más körülmények között — egy színes közélet jelenik meg a kamera előtt a változás minden zavarával, egyszersmind megbecsülést, archiválást érdemlő jegyeivel.

— **Személy szerint mit várnak március idusától?**

— Semmilyen provokáció nem zavarja majd meg a megemlékezést!

H. M.

Royal kávéház

Mária, drága...!

Sokat tanakodtunk, mi legyen a ma esti beszélgetés címe. Jobb, rosszabb ötletek jutottak eszünkbe. Mária türelmes volt, minden cím tetszett neki. Izlelgette, többször megismételte, aztán mi mégis úgy döntöttünk, hogy keressünk valami jobbat. Végül maradtunk a fenti címnél. Mi döntöttünk emellett, a barátai. Mária nagyon sok igazi barátja van. Ez természetes, hiszen Mária maga a csoda. Most jöttem rá, hogy lett volna egy sokkal pontosabb cím: Foglalkozása: Barta Mária. Mária nem úgy színésznő, ahogyan

azt az Értelmező Szótár meghatározza: „A színésznő: Színpadi művek, filmek stb. szerepeinek eljátszásával hivatászerűen foglalkozó nő...”. Ő több, ő más, ő Barta Mária. És, hogy ebben igazam van, erről ma este a Royal kávéházban önk is meggyőződhetnek.

Falusi Mariann és Fuchs László lesznek a beszélgetés vendégei. Mindkettőjüket ismerhetik. Mariann játssza, éneklő fantasztikusan Nancy szerepét az Olivér című musicalben. Fuchs László pedig a Hobo Blues Band billentyűse és, hogy ne legyen olyan egyszerű, ő vezényel a Vig özvegy című operett előadásain. A ma esti beszélgetésen vendégként Lang Györgyi is részt vesz.

Ígérem Önöknek, remekül fognak szórakozni ma este 18 órától a Royal kávéházban. Szeretettel várják az érdeklődőket a művészek és a házigazda,

Böhm György

Reformkörü vita

Szombaton jelent meg a napilapokban az MSZMP Központi Bizottságának programja A jövőnkért — fellendülést — demokráciát — szocializmust címmel. Erről a pártprogramról rendezti legközelebbi nyilvános eszmecserejét a párttagok megyei reformkörü holnap, kedden este fél 7-kor Szegeden, az ifjúsági házban.

A szombati közlemény utolsó mondata: „A Központi Bizottság kéri a tagság programot tovább formáló véleményét, javaslatát.” A reformkör vitájának célja, hogy fórumot teremtsen a pártprogrammal kapcsolatos szabad véleménynyilvánításnak és a nyilvánosság segítségével felerősítse a reform-elkötelezett párttagok álláspontját, javaslatát. A kérdés tehát az: a program tartalma mennyire találkozik a reformelkötelezett párttagok akaratával; mennyire alkalmas arra, hogy a válságból való kilábalás, a reformeszközök vezérfonala legyen; vállalható-e; milyen további javaslatokkal egészíthető ki?

A vita nyilvános. A reformkör szervezői szívesen látnak minden régi és új érdeklődőt, aki véleményét meg akarja osztani a jelenlévőkkel.

lekező Sapszon Ferencet. A baráti kör népes klubestjén a „Szegedről indultak” sorozat vendégeként emlékezett azokra az évekre, amikor már diákként is vezette — a ma is Szegeden élő Szécsi Józseffel — az ifjúsági körkört, majd egyebek között a Házfelügyelők Szakszervezetének, a Vendéglátóipari Dolgozók Szakszervezetének, a Szegedi Kenderfonó SZIT-kórusát, diákénekkarokat, és részt vett a Szabad Ifjúság Központi Kórusának megszervezésében is.

Gyönyörű ívet tett meg Sapszon Ferenc életútja, a Tisza-parttól — nyugodtan állíthatjuk — a világhírnévig. Élethivatása, életcélja, hogy a zene szeretetét beoltsa az emberekbe és ápolja bennük. Nemcsak magas színvonalú hangversenyekkel törekszik erre, hanem a Magyar Rádió és más hívatások kórusok mellett ezért foglalkozik amatőr énekkarokkal is. Családjában is tovább él a zene szeretete. Mindhárom fiú zenekezdő, de a legnagyobb, az ifjabb Sapszon Ferenc szintén a kóruszene megszállottja lett.

*

Tisza-parti városunk fölött bármilyen szelek járnak is, a szegediek baráti köre rendszeresen megszervezi Budapesten összejöveteleit,

sőt időről időre újabb tagokkal bővül a társaság. Az ideai munkatervük szerint minden hónap második hetén tartják összejöveteleiket Budapesten a Hazafias Népfront IX. kerületi székházában (Kinizsi utca 22.), ahová a más városokban élő szegedieket, sőt a „szegedi szegedieket” is mindig szívesen látják. Sikeres volt az ideai farsangi találkozójuk is, melyen Moldován Stefánia és Vadas Kiss László, a Magyar Állami Operaház magánénekesei — egykori szegedi művészek — léptek föl, valamint sajátos műsorával szórakoztatta a megjelenteket az ugyancsak Szegedről elszármazott daltulajdonos, Dinyés József.

A legközelebbi programot most hétfőn, ma hétfőn, délután fél 6-kor rendezik meg a szokott helyen. Ezúttal a házigazdái tisztet a szegedi baráti kör 1 éve alakult új tagozata, a volt szegedi egyetemisták csoportja tölti be. Mai és egykori szegedi művészeket kértek föl fellépésre: Hógye Zsuzsa, Csikos Gábor színművészek, Merényi Judit előadóművész és Zambó Géza, a Szegedi Nemzeti Színház művésze lép föl.

A közeljövőben egyébként még kétszer lesz találkozók: április 10-én és május 8-án, utána 3 hónap szünet következik.

Lőkös Zoltán

A kolbászos kemence

A napokban tartották három rózskei illetőségű néprajzi film bemutatóját Szegeden, be is buszozott érte egy tékára való Rózskegyéről. A Filmtékában vetítették ugyanis. Az első — Mőgérőt, a paprika, mőg... — már ismerős lehet jó emlékeztető olvasóink előtt, írunk róla, amikor új volt, a másik kettőről most szeretnénk szólni. Mindkettőt Tiefbrunner László rendezte, és mindkettőnek a szövegmondója Tóth Béla. Aki hallotta már beszélni Tóth Bélát, elhiszi első szóra, méltó és egyenrangú társa a rendezőnek. A maga természetességével szinte kedvet csinál mindenkihez a kiszolgált fűtő föltámasztására, és a nádtetejes ház építésére. Az egyik film a kemencecsinálás titkaiba visz el bennünket — Volt egyszer egy kemence... —, a másik Zörög a nád címmel a nádi világot hozza elénk.

Simon Miska bácsi arról beszél, hogy az agyag nem jó a kemencéhez, mert hamar megpedezdik, a székföd viszont nagyon jó, ha többször átforgatják, és amikor már bűdös és barna. De hogyan kerül a kemence elé a kolbászos jelző? Úgy, hogy a zsupszalmából — rozsbúza szalmájának mondják a faluban — hosszú kolbászokat tekernek, bebugyolálják székfölddel, és fölrajkják egyenként a tutajra. Vízi alkalmatosságként ismerős ez a szó mai nyelvünkben, a kemencetutajra Bálint Sándor szótára szerint is csak a nagyon öregek emlékeznek még. Most láthatjuk is, hogy először a kemence padkját rakják föl, aztán kitöltik a közepét homokkal, jól megtapossák, körbeszurkálják jól hajlítható botokkal, és ezekhez illesztik a tutajként szolgáló gyékényt, szárízéket, tányéricszázart, vagy rózsét, és ezt tapasztják be kívülről kolbászos székfölddel. A kemence feneke üvegporral kevert anyagból készült. Az agyag ugyan itt is megpedne, de az üvegnek az a

Még mielőtt nagyon összefutna olvasóink szájában a nyál, és akaratlanul is fölcseregnék a cibmely két szót, sietnek leírni a folytatást is: székföldből készül, és akkor jó, amikor már bűdös és barna. Simon Mihály gyürkőzött neki, kizárólag a film kedvéért, hogy segítőtivel búboskemencét rakjon Rózskegy. Egy régít döntöttek össze, hogy helye legyen az újnak.

tulajdonsága, hogy minél jobban fűtenek rajta, annál jobban lágyl. A kemencecsinálás egyik legfőbb parancsolata, hogy megállás nélkül kell fölrakni a kolbászokat. Amíg teljesen be nem fejezték, még pipahuja és ebédszünet se lehet, mert ahol megállnak, ott el is válik egymástól a két réteg. Ha azonban lassacskán égetik ki, és csak sokadnapon raknak benne akkora tüzet, hogy a tutaj is kiégjen belőle, akár hatvan évig is kemence a kemence. Hacsak szénvönővel vagy piszkafával ki nem veri az oldalát az indulatos menyecske.

Szintén a film kedvéért kenyér is sül az új búbosban, sőt még a kenyér előtt a nézőben is étvágyat keltő lángos. A gazdaasszonyi mindentudás próbája volt mindkettő. Amikor a kaporos-túrós lepényt, a füle-farka egytmásos fazekát és a töksütést is elénk hozta a film, akkor sóhajtottak igazán a háziasszonyok: Is-tenem, de szép! Az öregek meg talán akkor, amikor arról szólt a szöveg, hogy a lövészárok-betegséget, de még a csúzt is kihajtotta az emberből a jó kemence.

És a nádvilág? Tüneményesen szép képek sorakoznak a Holt-Tiszáról, a Balaton mellékéről és a Hortobágyról. Elmondódik közben, hogy a szikeseken termő piros tövű nád a leg-

jobb tetőfödésre, mert erős és hajlékony, akár a suhogós vessző. A mai nádtetőknel először nádszövetet borítanak a fölfázott szerkezetre, a szarufákra és lécek-re, hogy belülről nézve is szép és egyenletes legyen. Erre rakják azután mind az ezerkilencszáz kévét, negyven centi vastagon terítve. Télivízek idején, mint a paplan, tartja a meleget, nyáron őrzi a hűvöset. A mai nádaló is alulról kezd a fölrakást, az egyik oldalon el is jut félmagassáig, aztán átmege a tető ellenkező végébe, nehogy fölboruljon közben az egyensúly. Dru-gafával szoritja le, vékony dróttal odavarrja a lécek-hez, és legvégén a lépcsőzetes kiképzésű nádverővel simára és egyenletese verregeti. A kemény körül a legnagyobb a kockázat, ügyelni kell, nehogy beázzon, a felső szegés viszont a legszebb. Előre beáztatott náddal dolgozik a szegő, és olyan szemrevaló szép szegést hajtogat, hogy a legbőszebb viharok se tudják kikezdeni. A nádaló ember kinosan ügyel rá, nehogy összehorolt tető csúfolja az eget, és arra is, hogy beszéde se gabalyodjon össze. Mindet saját véremmel peccsételtem meg — mondja, mert elképzelhetetlen, hogy a náddal bánó embert meg ne szurkálja a nád.

A két filmnek nem az a célja, hogy biztasson nádtetők készítésére, vagy búboskemencék rakására, de lehetőleg nem számolni ilyen hatásával is. Akik mostanában építetik új házat, most is elsőhajtták magukat: de jó, de szép lett volna náddal borítani.

Aprólékosan szép mindkét film.

Horváth Dezső

Új napilap

Megjelent a Magyar Demokrata Fórum napilapja. Egyelőre csak három számában, közvetlenül kapcsolódva az MDF országos gyüle-

séhez, tudósítva, egyebek között a gyűlés eseményeiről. Az újság ma, hétfőn is kapható a Bartók Béla Művelődési Központban 9—20 óráig.